

Han med lyckliga gnolet

Leif Strand är en av de här häpnadsväckande musikanterna.

Han har egen kör och han skriver egen musik. Han väver arrangemang och han leder studiecirkel. Han lär ut harmonilära och han blåser ibland i klarinetten. Som avkoppling. Han sätter upp Ferlins dikter på pianot, och han läser, spelar samt blundar och hör något som han genast skriver ner: sådant kallas att komponera musik. Han flänger runt i kyrkor och grammofonstudior. Med ekorrrens flit samlar han hiskeliga åtaganden och man hör honom gnolet lyckligen. Hela tiden ler Leif Strand, och alltid retar det någon som finner fittiga hammarslag och muntert surrande drivhjul påfrestande.

Leif Strand kan i hastigheten förfalla vara en av de här mekaniserade arbetshingstarna.

Om det nu inte var för det här med gnolet.

*

Jag träffar honom i hans hus, där bröder hava hyvlats av musik. Barnens lekstuga är givetvis belamrad med skojiga saker som väsnas och låter. Den skiljer sig inte nämnvärt från hufvars lekstuga.

Leif Strand tycker sig efter 20 år med musik ha uppfattat det som den eviga leken. Det har något med upprymd förväntan att göra.

Det han en gång kände som en livskris var när den leken skulle tvingas till allvar och tukt.

— Jag fick det där som brukar kallas för "den akademiska neurosen". Man hånar C-dur skala, man fryser förakttfullt mot den enkla treklängen... man fattar beslutet att musik måste givetvis vara mycket svårare, mycket "sinnrikare"...

Leif Strand växte upp i Bengtsfors och i hägnet av dess missionshus. Han fördes tidigt i den friligiösa hymnens sträva klang, där tukten och boten bildar notlinjerna och den omedelbara sångglädjen sätter notprickarna efter känsla. Far hade möbelfabriken. Farfar hade väldiga, knotiga händer, vilka kärleksfullt smekte träbitar som inhandlats i Arvika och Karlstad att bli till fioler.

Musik som hantverk och musik som något gudligt på vilka med händer ej kunde tagas blev tidigt en realitet för Leif Strand.

Sådant stämmer sinnelet när man omsider skickas i lära hos Musikhögskolan bort i Stockholm.

Få elever kan ha varit fogligare.

Under tio år gjorde Leif Strand vad som honom ålades. Och plötsligt stod han där med papper på att han kunde blåsa i klarinetten samt meddela musikundervisning.

Då hade tyvärr treklängen förbrutats, kändes det som.

Han säger att det värkte fram musik, bubblande som varhårdar:

det fick hela tiden klämmas fram och under avsevärd bulnad.

*

Då är det bra att raka ut för en kör.

Leif Strand hade börjat raka ut för körer: i Musikhögskolans kotterier, i Enskeide missionskyrka, i kyrkor lite varstans.

Nu är det så med körer att där finns också treklängen, som pinnar i en himlastege. Det tog Leif tre år att få stadigt fotfäste.

Att våga vara enkel.

— Det är något så speciellt med människor som ställer sig tillsammans och sjunger. Detta är Sveriges sämst betalda jobb. Det krävs en idealitet som gränsar till rena fnoskigheten. Det krävs också en uthållighet som kan verka besatt. Du ska sjunga rent och efter noter samt avstå bortåt 20 semesterdagar samt ur egen ficka betala resor och tjänstledigheter. I upplevelsen ingår ett kamratskap som känns in i mårgen.

På så sätt och under dessa premier bildades år 1965 Leif Strands kammarkör.

Efter fem LP-skivor samt turnéer runt ungefär halva världen är det samma glada betalande och välordnade bohemliv.

Och med treklanger kör man också.

*

Det hände sig en gång att Leif

och hans körkamrater behövde en vildsint improviserande kontrabasspelare.

Med idealistens hela aningslöshet ringde Leif Strand upp det bästa man kunde komma på i genren: Georg Riedel. Man fann att man genast träffat på ännu en av dessa förryckta idealister.

Omsider kom Georg Riedel och tog de andra kamraterna med sig: Arne Domnérus, Bengt Hallberg, Rune Gustafsson, Egil Johansen, Claes Rosenidahl, Lennart Aberg... hela den här kända så kallade jazzaffian.

Med avstamp i Norrmalmsskyrkan har det burit ut i några hundra konserter!

Samt fem grammofonskivor. Sist i raden har nu tillstött Göran Fristorp; man tyckte man behövde en försångare under valven.

Personligen spelar jag dessa skivor om och om igen, och titulaturnerna talar om vad det handlar om: "Sorgen och glädjen", "En skiva", "En skiva till", "Allt under himmelens fäste", "Göran Fristorp sjunger Nils Ferlin"...

Vad broder Ferlins knotor ska skallra av lycka inför de här ungdomarnas allvarsamma lek.

Kassakistan är emellertid tomare än någonsin. Men så är ju tukten hos de här sångarmusikanterna.

Vi kommer in på det här med "Trollflöjten"...

Vi tycker plötsligt att vi också måste få avlägga ett tyckande om den här riksflojten.

Fråga: — Hur känns det att sitta där och skriva arrangemang å 100 kronor... hur är det att gå i fattigluckan med kören och leta efter någonstans att vara... hur kände ni det då när Bergman får en massa miljoner att bränna av för en, säger en, föreställning...?

Svar: — "Trollflöjten" är, som vi ser det uti den svenska kulturens fattigbespisning, den viktigaste händelsen i modern tid för oss som jobbar med så kallad "konst"...

Leif Strand menar så här.

Vilken brakande kil han slog in i likgiltigheten, den här Bergman. Vilken storartad upplevelse han förde ut att delas av alla TV-svenskarna. Vilken känsla av stolthet han har pumpat in i en generation av musikanter...

Leif säger att det vore så fördömt enfaldigt och sniket att börja pillra med några ynka miljoner när återbäringen redan från början blev mångfaldig, icke måhända i snöda pengar, utan i äventyr och upplevelse.

Han säger som slutkläm att han inte orkar med i det taktiska kulturkvirret.

Han har nyss gått in i kammaren med en diktbok av Fröding.

Sånt är roligare.

OSCAR HEDLUND